Բ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 367 ՀԻՆԴՇԱԲԹԻ 11 ՄԱՅԻՍ 1900 24 ՄԱՅԻՍ 1900 (Ն. Տ.)

10 ՓԱՐԱ.

ՏԱՐԻ ԱՒ ՏՆՕՐԻՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՔԻՉԵԼԵԱՆՑ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Գաղղ. Ալի Ճատտեսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴՈՒԿ

ՕՐԱԹԵԹԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ.

ارمنیه یوی سورهانتاگ غزتهسی
ادارهسیدر
باب عالی جاده سی ۲۰

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՑ ՉԻ ՏՐՈՒԻԻ
Խմբագրութիւնն ուղղուած ո՛չ է գրութիւն

ԲԱԺԱՆԵՐԳԱՑՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏԱՍԻԽԱՆ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ դր. 75
6 » » » 40

ԴԱՐԱՒԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատոլի ծախիւը վրէ վճռ.
12 ամիսը կանխիկ դր. 100
6 » » » 50

ՕՐՁՈՒԱՀԱՏՈՒԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատոլի ծախիւը վրէ վճռ.
12 ամիսը կանխիկ ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դր.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար յատուկ պայմաններ։

ՅԱՈՒՐՀԱՆԴԱՍ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
Առաւօտեան եր
ԱՐՇԱԼՈՑՍԻՆ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

4

Թէ Իտալիա ինչո՞ւ կը մնայ եռակէն Աւստրօ-Գերմանական դաշնակցութեան մէջ։ Ի՞նչ էր պատճառը։ Համոզո՞ւմ թէ սոսկում, կամ թէ Ֆրանսայի դէմ ձրի և ինքնաբերաբար առաջ եկած անտեղի ցոյց մը։

Ֆրանքօ-Գերման պատերազմը և անոր հետեւութիւնները՝ եւրոպական ոյժերու հաւասարակշռութեան պայմանները բոլորովին լանգարեր էին։ Անգլիա իր ամենահաւատարիմ և բնական դաշնակիցն եղող ծովուն մէջտեղ կրնար ապահով կերպով հետեւիլն դիտել այդ քաղաքական փոփոխութիւնը, և ի նոր հաստատուելիք կացութեան յարմարցնել իր դիրքը, և կարծենք պատճառ մը ունեցած չեր ըլար սասր վրայ ցաւելու։

Ֆրանսայի տոկալի պարտութիւնը առժամանակեայ կերպով վերջ կուտար Ֆրանսական ազդեցութեան, որ հակառակ Անգլիոյ ակնկալութեանց, քաղաքական աշխարհին մէջ գլխովին իրեն անհոգ ուղղութիւն մը բռնել սկսած էր, մինչդեռ նորածին Գերմանիա իր բարեկամութիւնը վաստկելու շատ պատճառներ կրնար ունենալ։

Ռուսիա եւս իր կռնակը Սիպերիոյ վստահելի առնանդինքներուն աւած ըլլալով, կրնար անխռով կերպով դիտել այդ փոփոխութիւնը, որ անշուշտ պիտի ստիպէր կա՛մ Գերմանիան և կա՛մ Ֆրանսան իր դիրքը դիմելու։

Միայն Աւստրիա և Իտալիա մնացած կ'ըլլային մէջտեղը, որոնք առանձին ինքզինքին պաշտպանել կարող ըլլալու համար ոչինչանոներու և Սիպերիաներու ապահովութիւններ չունենալով, նոր կազմութիւնք մէկ կամ միւս քաղաքական կուսակցութեանց մասը ըլլալու պարտաւորուած էին, որովհետեւ ապահովին չէին կրնար երկար ատեն ապրիլ, կամ բաղդատաբար ապահով դիրքի մը տալ կռնակնին։

Աւստրիա, Գերմանիոյ հետ միանալով իր գործը կարգի դրած էր։ Ուրեմն գործը Իտալիոյ կը մնար միայն։

Սա նախ Ֆրանսայի հետ դաշնակցելով միայն կրցած էր Միլան երթալ, ուր հանդարտօրէն տեղը նստելու Հրամանը կ'ընդունէր իր մեծ վարպետէն, Նաբոլէոն Գ.էն, և Միլանի փոխարէնը կը վճարէր նիսը և Սաւուան տալով անոր։

Անկէ ետքը Իտալիա կը դաշնակցէր Գերմանիոյ (Բրուսիոյ) հետ, ու թէև թէ՛ ծովու և թէ՛ ցամաքի վրայ կը յաղթուէր Աւստրիոյ կողմէ, բայց Սատովայի բլուրներուն և դաշտերուն վրայ գերմանական դինուց չահած վերջնական յաղթութեան շնորհիւ ճեռք կ'անցընէր Վենետիկը, առանց իր փոխարէն բան մը վճարելու Գերմանիոյ։ Միմիայն չորս տարի յետոյ Իտալացիներուն Հռոմ մնաներն ալ դարձեալ Գերմանիոյ շնորհիւն էր։ Գործը եթէ նա-

բոլէոն Գ.ի ձեռքը մնար, թերեւս... Ծառազաւակին Ֆրանսացիները դուրս եկլլելով պիտի յանձնէին զայն այնչափ անհամբեր եղող Իտալացիներուն։

Այս իրողութիւնները անհաճոյ տպաւորութիւն մը թողած են Իտալացիներուն մտքին վրայ Ֆրանսայի նկատմամբ, որոնք այն հասկցած ունին որ Ֆրանսայի հետ դաշնակցութիւն մը կը նշանակէ բացարձակ կերպով գործիք մը ըլլալ անոր ձեռքը, առանց հաւասար չահու, մանաւանդ երբ մը տմարդաբար դաշնադրութիւն մը բացէ ի բաց Գերմանիոյ դէմ եղած կ'ըլլայ։ Ասիկայ բոլորովին անդործնական էր Իտալացիներուն համար։

Ասիկայ միւն էր այն պատճառները որ կ'արգիլէին Իտալիան Ֆրանսայի կողմը անցնելէ։ Ուրիշ պատճառ մըն ալ այն կ'ըլլար որ, բացարձակաբար Անգլիոյ թշնամութիւնը հրաւիրած կ'ըլլար իր վրայ, մինչդեռ ամէն բանէ աւելի անոր բարեկամութեանը կարօտ է, Միջերկրականի, իր հայրենիքին մէջ իսկ իր դիրքը պահել կարող ըլլալու համար, և պէտք է հաստատապէս դիտնալ որ Անգլիա երբէք չի կրնար ներել Ֆրանքօ-իտալական միութիւն մը, երբ ինք ալ այդ միութեան մէջ կամ անոր համամիտ չէ։ Եւ քանի որ այդպիսի միութիւն մը անտարակուսելի կերպով եւրոպական նոր պատերազմի մը դուռները պիտի բանար, և անհաշուելի չփոթութիւններ առաջ պիտի գային անկէ, յայտնի էր որ այդ համամտութիւնը չէր կրնար դոյանալ։

Արդ Իտալիա եթէ Ֆրանսայի հետ չէր կրնար միանալ, անշուշտ Գերմանիոյ հետ պիտի միանար։

Իտալիոյ Թորհդարանին մէջ կառավարութեան ընդդիմադիր կուսակցութիւնը միշտ Պ. Քրիսպիի երեսին կը զարնէր թէ՝ Պիզմարքի խորամանկութեան գործիք եղած էր, թէ Ֆրանսայի թշնամութիւնը Իտալիոյ դէմ գրգռած էր, թէ Իտալիոյ գանձային վիճակը երբէք չէր ներեր որ Գերմանիոյ քաղաքականութեան յաջողութեան արեւուն մէկ քանի հարիւր հազար զինուոր աւելի պահէր և նաւատորմիղը կէս պատերազմական վիճակի մէջ բռնէր ևն.։

Բայց երբէք չէին թէ ուրիշ ի՞նչ կերպ ընելու էր, եթէ պէտք չէր ընել Քրիսպիի ըրածին պէս։

Իտալիոյ՝ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ հետ միանալովը, Եւրոպայի մէջ խաղաղութեան պահպանման ինքնապատ այնպիսի ահարկու զօրութիւն մը և կառավարական կազմակերպութիւն մը դոյացաւ, որ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ ժողովրդոց հոծ պատերազմասէր մասը, միայն խօսքով մեծ մեծ չարդելներէ աւելի բան մը չկրցաւ ընել, ճիշդ այնպէս, ինչպէս Թրանսվալի պատերազմին մէջ։ Իրար պաշտպանելու պարտաւոր եղող Գերմանիոյ, Աւստրիոյ և Իտալիոյ, ի հարկին երեւան հանելու կարող զօրութիւնը, և երեքին մէկանց Ֆրանսայի և Ռուսիոյ մէջտեղը կազմած դժուարանցանելի չղթան էր որ զանոնք կ'ահաբեկէր, և Ֆրանսայի և Ռուս դիւանադէտները չատ աւելի ազատ կը դանուէին իրենց խաղաղասիրական չանքերով իրենց ժողովուրդներուն ճշմարիտ չահերը առաջ տանելու նպատակին մէջ։ Եթէ Իտալիա Ֆրանսայի հետ միանար, և այս կերպով երկու հակառակ կողմերու միջեւ հաւասարութեան մոտ բան մը յառաջ գար, Ֆրանսայի ժողովուրդը ի՞նչպէս կարելի պիտի ըլլար արգիլել Գերմանիոյ դէմ չարժելէ։ ԵՒ եթէ այսպիսի պատահականութիւն մը առաջ չգար իսկ, ամէն տեսն պատերազմական վիճակի պէս բանի մը մէջ, արդեօք Իտալական դանձը աւելի եւս չպի՞տի տուժէր։ Հետաքրքրական պիտի ըլլար տեսնել թէ՝ Պիզմարքի խորամանկութեան գործիք ըլլալ չուզող ընդդիմախօսները, Իտալիոյ համար աւելի նպաստաւոր կացութիւն մը յառաջ բերելիք ի՞նչ ընթացք պիտի բռնէին։ Ասիկայ իրենք ալ չգիտան։ Բայց բոլոր մարդասիրական աշխարհը, ընդ որս նաև Ֆրանսայի և Ռուս խաղաղասէրները և ճշմարիտ յառաջդիմականներն իսկ շատ դոհ եղած են, տեսնելով որ եթէ, հակառակ ժողովրդական մեծամեծ չանքերու և իրաւացի կամ անտեղի վտանգներու, այսչափ տարիներէ ի վեր Եւրոպայի մէջ խաղաղութիւնը պահպանել կարելի եղած է, ասիկայ մի միայն Երրեակ Զինակցութեան շնորհիւն է։

Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կայսրերուն չենք գիտեր քանիերորդ անգամն ըլլալով վերջերս գովաբանած այն մեծ գործը, որ հանգուցեալ Պիզմարքը իշխանին հանճարին ծընունդը եղած է, եթէ ի սկզբան նոյն իսկ Ֆրանսական և Ռուս կառավարութեանց դէմ ալ եղած ըլլայ, գոնէ իր մահուանէն առքը, տարակոյս մնացած չէ որ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ ժողովրդոց մեծադոյն մասը եղող պատերազմասէրներուն ալեան գրգիռը հանդարտեցուցած է։

ԽՄԲԱԳԻՐ

ԱՂՋԿԱՆԱՑ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

—o—

Գործադրուած միջոցները.—Նախկիրեան սահմանց առաջմանը.—Անօթեւան զինուորները.—Անթամանակ հետեւակաց դպրոցին.—Աւերմոփոքրութիւն՝ ապագային.—Այլեւայց համար նոր Թրքերէն մը դէմքը։

Գ. (*)

Ինչա՛ փոքր բացատրութեամբ Աղջ. նահանգապետութեան մէջ աղէտեալ ազգաբնակութեան ետեւէն գործադրուած ձեռնարկներէն զորս ի գործ դրուած մէջտեղները անգոհացուցիչ են և ապագային։ Ուստի անհրաժեշտ է որ հիմնական փոփոխութիւն մը ներմուծուի աղէտեալ ազգաբնակութեան վարչական կացութեան մէջ, նկատողութեան առնելով բոլոր այն պատճառները՝ զորս պարզեցինք այս յօդուածներով։ Անհրաժեշտ պէտք մը կը նկատենք այս փոփոխութիւնը, որովհետեւ փորձով կը տեսնենք թէ՝ մեր աղէտեալները այս ընթացքով իրենց պատահականութեան գէղեցիկ օրերը գրեթէ ի զուր կ'անցընեն վարժարաններու մէջ, և մինչ մենք կը կարծենք պատրաստել զանոնք քիչ չատ զարգացեալ տանտիկիններ ըլլալու, վարժարանէն միշտ անժամանակ հեռացող այդ աշակերտուհիները ուրիշ բան չեն տուներու մէջ, եթէ ո՛չ խիստակաց օրիորդներ ու գռեհիկ տիկիններ, որոնք իրենց առօրեայ պարապոյ ժամերուն մէջ փոխանակ ընթերցմամբ իրենց միտքերը զարգացնելու, և կամ հմտութ ու պատուաւոր միջոցներով իրենց օժիտը կամ ապրուստը պատրաստելու, պիտի աւելցնեն արդէն ստուար թիւը այն անգործ կիներուն, որոնց գործն է օրն ի բուն բամբասել ու խծբծել։

Տ. Մ. ՇԱԼՃԵԱՆ

ԱՆՆԿԱՏ ԱՆԿԻՒՆՆԵՐ

ԲԱԼՈՒ
(ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ)

Արեւելքէն Պղի իրը 24 ժամ, արեւմուտքէն Խարբերդ 18, հիւսիսէն Տիարպէքիր 20, և հարաւէն Բերբի 8 ժամ հեռաւորութեանց մէջտեղը կը պառկի Բալուի գաւառակը՝ իր բազմարդիւն և չատ մըն ալ կոյս դաշտերով։ Քաղաքը ծովէն 2915 ոտք բարձրութեամբ ապառաժուտ բերդի մը կատարքին կը յենու։ Իր ոտքերուն ճիչդ առջեւէն կ'անցնի եփրատը, գոռ ու դոչ ձայնով մը, որ նախապէս կը փալփլայ արեւելքի կուռ լեռնաշղթայի մը ծոցէն, հարուածելով անոր ժայռուտ կողը։ Ամէն գարնան դանակի մուրգին կատաղութեամբ կը փրփրի դեզը, և քաղաքէն քիչ մը վար կ'ընդարձակի իր մէկ ժամու տարածութեամբ, և ամէն տարի կը քշէ Տօնապետեան կոչուող հէզ մարդուն ընդարձակ արտերը, աւազուտ և անբերրի հետք մը թողլով իր ետեւ։ Գետափէն մինչեւ քաղաք 265 ոտք և քաղաքէն մինչեւ բերդին գագաթին բարձրութիւնն է 645 ոտք։ Եփրատը իր բազում վտակներէն զատ պզտիկ օգուտ մը ճատա-

կրնան ապրուստի միջոց մ'ընձեռել իրենց, երբ ճախտագիրը կամ պարագաները հարկադրեն զիրենք ապրիլ իրենց ձեռնարկ աշխատութեամբ։ Շատ տեղեր ՀԱզգ. վարժարաններու մէջ աղջիկները տարիներով ձեռագործի պարապելէ յետոյ՝ միայն սենեկի զարդերը սովրած են, և ատոնցմէ չատեր աղքատ ծնողաց զաւակ ըլլալով գոնէ ընտանեկան կամ ամուսնական յարկին տակ այդ գեղեցիկ ձեռագործերը իրենց սենեակներուն մէջ ունենալու հաճոյքէն ալ զրկուած են, նիւթական անճոռնութեան պատճառաւ։

Ուստի լաւ կ'ըլլար ըստ մեզ որ, փոխանակ խոշվէյէ, ժանեակներու, կարկհի վրայ բանուած զանազան ձեռագործերու, ծաղիկներու, ծաղկամաններու ևն. ևն. աշակերտուհիք սորվին կար, ձեւագիտութիւն, պոչոչէ և այն ասեղնագործ աշխատութիւնները միայն, որոնք իրր արհեստ, կրնան իհարկին օրապահիկ մը հայթայթել իրենց։ Մէկ խօսքով, օգտակարը գեղեցիկէն նախադաս պէտք է համարուի ձեռական աշխատութեանց մէջ ալ։

Մեր այս բոլոր գրածներէն կ'ապացուցուի թէ՝ աղջկանց մտաւորական զարգացման, ինչպէս նաև ձեռարուեստի ուսուցման համար յարդ ի գործ դրուած միջոցները անգոհացուցիչ են և ապարդիւն։ Ուստի անհրաժեշտ է որ հիմնական փոփոխութիւն մը ներմուծուի աղջկանց ուսանց յայտառերին մէջ, նկատողութեան առնելով բոլոր այն պատճառները՝ զորս պարզեցինք այս յօդուածներով։ Անհրաժեշտ պէտք մը կը նկատենք այս փոփոխութիւնը, որովհետեւ փորձով կը տեսնենք թէ՝ մեր աղջիկները այս ընթացքով իրենց պատանեկութեան գեղեցիկ օրերը գրեթէ ի զուր կ'անցընեն վարժարաններու մէջ, և մինչ մենք կը կարծենք պատրաստել զանոնք քիչ չատ զարգացեալ տանտիկիններ ըլլալու, վարժարանէն միշտ անժամանակ հեռացող այդ աշակերտուհիները ուրիշ բան չեն տուներու մէջ, եթէ ո՛չ խիստակաց օրիորդներ ու գռեհիկ տիկիններ, որոնք իրենց առօրեայ պարապոյ ժամերուն մէջ փոխանակ ընթերցմամբ իրենց միտքերը զարգացնելու, և կամ հմտութ ու պատուաւոր միջոցներով իրենց օժիտը կամ ապրուստը պատրաստելու, պիտի աւելցնեն արդէն ստուար թիւը այն անգործ կիներուն, որոնց գործն է օրն ի բուն բամբասել ու խծբծել։

Տ. Մ. ՇԱԼՃԵԱՆ

ԱՆՆԿԱՏ ԱՆԿԻՒՆՆԵՐ

ԲԱԼՈՒ
(ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ)

Արեւելքէն Պղի իրը 24 ժամ, արեւմուտքէն Խարբերդ 18, հիւսիսէն Տիարպէքիր 20, և հարաւէն Բերբի 8 ժամ հեռաւորութեանց մէջտեղը կը պառկի Բալուի գաւառակը՝ իր բազմարդիւն և չատ մըն ալ կոյս դաշտերով։ Քաղաքը ծովէն 2915 ոտք բարձրութեամբ ապառաժուտ բերդի մը կատարքին կը յենու։ Իր ոտքերուն ճիչդ առջեւէն կ'անցնի եփրատը, գոռ ու դոչ ձայնով մը, որ նախապէս կը փալփլայ արեւելքի կուռ լեռնաշղթայի մը ծոցէն, հարուածելով անոր ժայռուտ կողը։ Ամէն գարնան դանակի մուրգին կատաղութեամբ կը փրփրի դեզը, և քաղաքէն քիչ մը վար կ'ընդարձակի իր մէկ ժամու տարածութեամբ, և ամէն տարի կը քշէ Տօնապետեան կոչուող հէզ մարդուն ընդարձակ արտերը, աւազուտ և անբերրի հետք մը թողլով իր ետեւ։ Գետափէն մինչեւ քաղաք 265 ոտք և քաղաքէն մինչեւ բերդին գագաթին բարձրութիւնն է 645 ոտք։ Եփրատը իր բազում վտակներէն զատ պզտիկ օգուտ մը ճատա-

կարարած չէ մինչեւ այսօր, ոչ քաղաքացոց և ոչ ալ գիւղացիին։

Բնակիչները.— Բալուի գաւառակը կը բաժնուի 9 կարեւոր գիւղախումբի (Նահիյէ) որոնց գլխաւորներն են Աչմուշատ՝ (*) գետին անդիի կողմը դէպի հիւսիս-արեւմուտք և Մէզրաւար՝ գետէն ասդին դէպի հարաւ։ Ունի ընդամէնը 360 գիւղեր, որոնց 42ըՀայարնակ են։ Քաղաքը ունի 1750ի չափ տուներ, որէ 320ը Հայոց և 18ը բողոքականներու։ Թուրքերն ունին 5 նշանաւոր և հոյակապ մզկիթներ։

Հայ հաստատութիւնք Ունի 4 գեղաչէն եկեղեցիներ, որոնց երկուքը փրլած են։ կրօնական վէճերը անպակաս են, և կայ կանոնաւորապէս անկարգ դպրոց մը, մանկապարտէզ մըն ալ աղջկանց։ Մանուկ մը իր ծնունը որվէն առաջ կը գիտնայ ծախել և խրմել։ Ունինք կարգ մը ազաներ, որոնք անանկութեան տխուր դիպուածին հանդիպելով անգործութեան դատապարտուած են երկար տարիներէ ի վեր։ Մտքի և հոգւոյ կրթութեան հոգ տանողները չատ պզտիկ թիւ մը կը կազմեն հոս. չատ ճարպիկ են գործի մէջ և աշխատասէր, այնպէս որ Բալու չատ նշանաւոր Հայ արհեստաւորներ ունեցած է սկիզբէն ի վեր։

Բնակչութիւնը.— 40 տարիներէ ի վեր է որ հոս բերած են Ամերիկայի միսիոնարները։ Առաջին պատճառութեամբ հոգիներու մեծակակ գումար մը ունեցած են հոս, և այս համեմատութեամբ հաւատացած ալ են թէ՝ քառորդ դար մը եւրը ամբողջ Բալուի ինչպէս նաև գիւղերուն Հայերը պիտի կարենային դարձի բերել։ Բայց այս աճեցական յառաջատութիւնը խոտորնակի համեմատեցաւ իրենց երեւակայական գաղափարին հետ։ Դէռ տասը տարիներ առաջ 40 տուն բողոքական ժողովրդով մը կը պարծէին միսիոնարները, որոնք մեծաւ մասամբ քաղաքիս բարձրագոյն դասակարգի անձերէն էին, հարուստ և պատուաւոր։ Այսօր հազիւ 10 տուն բողոքական կայ, որոնք չատ դժուարաւ իրենց զաւկներուն օրապահիկը կրնան չոր հացով մը հայթայթել։ Շաբթուան վեց օրերու քրիստոնէութ աշխատութենէն հազիւ չունչ կրնան առնուլ կիրակիին մէջ, և այդ միջոցին ալ կարգ մը նորօրինակ սրոց պահանջումները բոլորովին յուսահատուր կ'ընեն խեղճերը։ Դրամ՝ երէցի համար, դրամ՝ դաստատուի համար, դրամ՝ եկեղեցւոյ և դպրոցի նորոգութեանց համար, դրամ, դրամ ու դրամ։ Ամէն կիրակի կրօն. ժողովը նիստ կ'ունենայ, առանց սակայն մասնաւոր արգիլունք մը ձեռք բերելու։

Վերջին քանի մը տարիներու միջոցին բողոքականներու չանքն է եղած մայրան երէց մը ձեռք բերել, ինչ որ կը տրամադրէ այս յարանուանութիւնը, սակայն մինչեւ այսօր իրենց աշխատութիւնը պսակուած չէ։ 10 տարիներէ ի վեր գաղթականութիւնը և մահը թերեւսուց Հայ բողոքականներու ընտուր թիւը, և որքան որ ժողովրդեան մը անհատները սակաւանան, բնականաբար բեռը կը ծանրանայ մնացորդին վրայ։ Այս պարագային բողոքականները առաջնանէն չատ աւելի օգնութիւն կ'ակնկալեն միսիոնարներէն։ Ասոնք ալ փոխան իրենց գործունէութեան, օր ըստ օրէ կը կտրեցնեն իրենց օգնութիւնները։

Ուստի պահեցուցին երէցներուն

(*) Բալուի հին քաղաքին տեղն է եղած 4 ժամ հեռու, գետէն անդին գեպի հիւսիս-արեւմուտք։ Մինչեւ այսօր հին կարասիներու կտորներ և հնաթեր կը գտնուին։ Աչմուշատի նախկին անունն է Աչմիչատ, հին քաղաքին տեղը, որ եղած է մեր նախահայրերուն կռապաշտական է'ն կարեւոր կրօնավայրը։

(*) Շար. և վերջ երեքշաբթի օրուան թիւէն։

(՝) Suri Silis ե Tarkhi Gamasp ՝՝ Վարի Կոզմերը՝ եդ։

(՝) Թողու չի ասուծ ասա ասուածն ինչ ասուած է։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԵՐԱԶԱՅԻՆ ՎԵՊ

ՎԱՉԿԱ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՎԱ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

ՄԱՅՍԵՂՎԱԾՈՏՄՈ

Ղևոնդ Ա. Վ. Ալիշան

Տիմոթէոս Ա-ոյ Ջալալ-Ղրեցի

Ընդդէմ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐԵԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

(Նոր նյութեր)

23 ՄԱՅԻՍ 1900

Ցամաքային 3% պետական	100.95
Բաժին	318
Գնահատ	23.20
Բիլետ գրամ	121.
Գեղ Օֆիցիալ	573.
Ոսկի	81.25

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎՃԻՌԸ

ԲՐԻՍԵԼՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

Ա. Ն. Ֆոն Բրանդտ և Որդիներ ընկերությունը, որ հիմնադրվել է 1870 թվականին, ունի Բրյուսելում, Անտվերպենում, Լոնդոնում, Փարիզում, Ամստերդամում, Հաագայում, Ռոտերդամում, Լիոնում, Մարսելում, Նիցցայում, Ալեքսանդրիայում, Կահիրեում, Պորտ Սայիդում, Սուեզում, Ադենում, Բոմբեյում, Կալկաթայում, Կոլոմբոյում, Սինգապուրում, Հոնկոնգում, Շանհայում, Յոկոհամայում, Նյու Յորքում, Բոստոնում, Ֆիլադելֆիայում, Չիկագոյում, Սան Ֆրանցիսկոյում, Մոնրեալում, Վինիպեգում, Վենեսուելայում, Ռիո դե Ժանեյրոյում, Բուենոս Այրեսում, Մոնտեվիդեոյում, Վալպարայսոյում, Լիմայում, Կալլաոյում, Մելբուռնում, Սիդնեյում, Ադելայդում, Պերթում, Նոր Զելանդիայում, Վելինգթոնում, Քրայսթչըրչում, Դունեդինում, Ինվերկարգիլում, Ավքլենդում, Նելսոնում, Նյու Պլիմութում, Վանգանուիում, Պալմերսթոն Նորթում, Հեյսթինգսում, Նեպիերում, Թարանակիում, Վանգարեյում, Ուելինգթոնում, Ուանգանուիում, Նյու Պլիմութում, Նելսոնում, Ինվերկարգիլում, Դունեդինում, Քրայսթչըրչում, Պալմերսթոն Նորթում, Վանգարեյում, Թարանակիում, Հեյսթինգսում, Նեպիեր

Ց. ՄԱՐԵՑ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊՈՒՏԱՐԱՏԸ

«Ուրեմն դուք ինձ ասում էք, որ ես ձեզ համար ոչինչ չեմ արել, չէ՞ որ ես ձեզ չեմ ծեծել, չեմ նեղացրել, չեմ կողոպտել...»

«Ես իմ ոչնչությունից ինչպե՞ս կարող էի ձեզ ծեծել, ես ինքս ինձ չեմ ծեծել, ես ինքս ինձ չեմ նեղացրել, ես ինքս ինձ չեմ կողոպտել, ես ինքս ինձ չեմ ատում, ես ինքս ինձ չեմ սպանել, ես ինքս ինձ չեմ հալածել, ես ինքս ինձ չեմ հետապնդել, ես ինքս ինձ չեմ ոչնչացրել, ես ինքս ինձ չեմ ոչնչացրել, ես ինքս ինձ չեմ ոչնչացրել...»

«Ես իմ ոչնչությունից ինչպե՞ս կարող էի ձեզ ծեծել, ես ինքս ինձ չեմ ծեծել, ես ինքս ինձ չեմ նեղացրել, ես ինքս ինձ չեմ կողոպտել, ես ինքս ինձ չեմ ատում, ես ինքս ինձ չեմ սպանել, ես ինքս ինձ չեմ հալածել, ես ինքս ինձ չեմ հետապնդել, ես ինքս ինձ չեմ ոչնչացրել, ես ինքս ինձ չեմ ոչնչացրել...»

«Ես իմ ոչնչությունից ինչպե՞ս կարող էի ձեզ ծեծել, ես ինքս ինձ չեմ ծեծել, ես ինքս ինձ չեմ նեղացրել, ես ինքս ինձ չեմ կողոպտել, ես ինքս ինձ չեմ ատում, ես ինքս ինձ չեմ սպանել, ես ինքս ինձ չեմ հալածել, ես ինքս ինձ չեմ հետապնդել, ես ինքս ինձ չեմ ոչնչացրել, ես ինքս ինձ չեմ ոչնչացրել...»

— Ես ձեզ ոչինչ չեմ ասում, ես ձեզ ոչինչ չեմ ասում, ես ձեզ ոչինչ չեմ ասում,